

Izborni panel, u sastavu: Siniša Stanković, član (Ministarstvo održivog razvoja i turizma), Svetlana Laušević, član (Organizacije za bezbjednost i saradnju u Evropi (OEBS), Misija u Crnoj Gori), Ljubinka Radulović, član (Zajednica opština Crne Gore), Olivera Grbović, zamjenik člana (Ministarstvo unutrašnjih poslova) i Lidija Knežević, zamjenik člana (Koalicija nevladinih organizacija „Saradnjom do cilja“) u postupku izbora najbolje prakse u sprovođenju Programa **”Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori”**, na sjednici održanoj u Podgorici 06.12.2013. godine, donio je

ODLUKU

o izboru najboljih praksi u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori za 2013. godinu

1. Najbolja praksa u oblasti **„Priprema i sprovođenje projekata finansiranih iz EU fondova”** su prakse:

- Opštine **Ulcinj** **„Osnivanje i funkcionisanje Kancelarije za međunarodnu saradnju i projekte“ i**
- Opštine **Nikšić** **„Jačanjem kapaciteta do sredstava iz EU fondova“.**

2. Najbolja praksa u oblasti **„Turistički potencijali u funkciji lokalnog razvoja”** je praksa:

- Opštine **Budva i Kotor** **„Implementacija Katastra turističkih kapaciteta – GIS opština Budva i Kotor”.**

3. Najbolja praksa u oblasti **„Inovativnost u pružanju komunalnih usluga“** je praksa:

- **Glavnog grada Podgorica** **„Izgradnja sekundarne vodovodne mreže na seoskom području”.**

4. Najbolja praksa u oblasti **„Saradnja sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju strateških ciljeva lokalnih zajednica”** su prakse:

- Opštine **Berane** **„Unapređenje integracije Roma i Egipćana u Opštini Berane“ i**
- Opštine **Budva** **„Jačanje saradnje organizacija civilnog društva i lokalne samouprave“.**

O B R A Z L O Ž E N J E

Program „Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori za 2013. godinu“ je utvrđen Akcionim planom za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu i Programom rada Zajednice opština za 2013. godinu. Ovaj Program realizuje Zajednica opština Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, a uz podršku Organizacije za bezbjednost i saradnju u Evropi (OEBS), Misija u Crnoj Gori.

Osnovni cilj ovog Programa je da se utvrde, javno nagrade i prenesu najbolje prakse u jedinicama lokalne samoupravama u oblastima koje su od posebnog značaja za njihovo funkcionisanje.

U realizaciji Programa izabrani su članovi Izbornog panela, kojeg čine predstavnici: Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Koalicije nevladinih organizacija „Saradnjom do cilja“, Organizacije za bezbjednost i saradnju u Evropi (OEBS), Misija u Crnoj Gori i Zajednice opština Crne Gore.

Izborni panel je utvrdio tematske oblasti za dobijanje statusa najbolje prakse i definisao kriterijume, i to: uspješnost (primjenjenost u praksi); transparentnost i učešće javnosti; relevantnost-adekvatnost u odnosu na ciljeve prakse; prenosivost i primjenjivost u drugim jedinicama lokalne samouprave i održivost sa stanovišta dugoročnih efekata i finansijske održivosti prakse.

Zajednica opština je, uz poziv da kandiduju svoje najbolje prakse, svim jedinicama lokalne samouprave dostavila pripremljenu brošuru sa neophodnim informacijama u pogledu: procedure konkurisanja, tematskih oblasti, kriterijuma za izbor, postupka izbora najbolje prakse, proglašenja i dodjeljivanja nagrade, sa formularom za konkurisanje.

Za izbor najbolje prakse po svim tematskim oblastima prijavilo se 11 jedinica lokalnih samouprava sa ukupno 16 praksi, i to: Glavni grad Podgorica (dvije prakse); Prijestonica Cetinje (jedna praksa); i opštine Berane (dvije prakse), Bijelo Polje (dvije prakse), Budva (dvije prakse – jedna samostalna, a jedna zajednička sa Opštinom Kotor), Kotor (dvije prakse - jedna samostalna, a jedna zajednička sa Opštinom Budva), Mojkovac (dvije prakse), Pljevlja (jedna praksa), Tivat (jedna praksa) i Ulcinj (jedna praksa).

Radi uvida u prakse i dobijanja potrebnih pojašnjenja o svim aspektima prijavljenih praksi, u Podgorici je 06. decembra 2013. godine, održan sastanak Izbornog panela na kojem su predstavnici lokalnih samouprava izvršili prezentacije svojih praksi. Rukovodeći se prethodno utvrđenim kriterijumima za ocjenjivanje praksi, Izborni panel, donio je Odluku o najboljim praksama u svakoj od pomenutih oblasti.

Razlozi:

1. *Najbolje prakse u oblasti „Priprema i sprovođenje projekata finansiranih iz EU fondova“ su prakse:*

- *Opštine Ulcinj „Osnivanje i funkcionisanje Kancelarije za međunarodnu saradnju i projekte“, i*
- *Opštine Nikšić “Jačanjem kapaciteta do sredstava iz EU fondova“*

Rezultati prakse u ovoj oblasti treba da pokažu veliku posvećenost ka unapređenju lokalnog razvoja kroz proces pripreme i upravljanja projektima Evropske unije, stvaranje inovativnog i kreativnog pristupa uključenosti svih zainteresovanih strana u proces kreiranja i pripreme projekata lokalne zajednice u skladu sa zahtjevima i u okviru mogućnosti koje pružaju EU fondovi. Prakse moraju biti formalno predstavljene u okviru konkretnih odluka, planova i strategija i postignutih rezultata u praksi.

Praksa Opštine Ulcinj

Proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji otvorio je jedinicama lokalne samouprave značajne mogućnosti u korišćenju sredstava EU fondova. **Opština Ulcinj** je na pravi način prepoznala značaj ovih fondova i među prvim opštinama u Crnoj Gori formirala Kancelariju za međunarodnu saradnju i projekte, u okviru Sekretarijata za privredu i ekonomski razvoj. Osnivanjem ove Kancelarije se na inovativan i nov način riješilo pitanje organizovanosti i preciznog definisanja nadležnosti u odnosu na pripremu i implementaciju projekata, kao i upravljanje EU novcem.

Kancelarija je u proteklom periodu implementirala 6 projekata finansiranih ih sredstava pretprijetne pomoći Evropske unije, u kojima je bila vodeći aplikant ili partner, kao i niz projekata koji su finansirani iz sredstava drugih međunarodnih donatora. Osnivanjem Kancelarije i realizacijom navedenih projekata koristi su imali svi građani Opštine Ulcinj – unaprijeđeni su uslovi za razvoj turističkih potencijala i poljoprivrede; stvoreni su uslovi za otvaranje novih radnih mjesta i za sticanje novih znanja i vještina određene populacije stanovništva.

Takođe, ovi projekti su doprinijeli valorizaciji određenih područja za potrebe proizvodnje obnovljive električne energije, organizovanju različitih manifestacija za zadovoljavanje kulturnih i drugih potreba građana, promovisanju kulturnog nasleđa ovog kraja, i dr.

Praksa Opštine Nikšić

Odlukom o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave u **Opštini Nikšić** je uspostavljena organizaciona struktura - osnovan je Sektor za međunarodne projekte u okviru Službe Predsjednika Opštine i ustanovljen institucionalni okvir za pripremu

i upravljanje projektima koji se finansiraju iz različitih međunarodnih fondova. Takođe, za pripremu i implementaciju projekata u Opštini Nikšić je uspostavljena mreža koju čini širi tim (46 zaposlenih u organima lokalne uprave, javnim ustanovama i preduzećima).

Kontinuirano se sprovodi obuka zaposlenih za izradu i upravljanje projektima u skladu sa kriterijumima i pravilima EU. Pored eksternih obuka koje se vrše od strane različitih pružaoca, kontinuirano se sprovode mentorske obuke od strane službenika koji posjeduju potrebno znanje i vještine u radu na projektima.

Zahvaljujući intezivnoj međunarodnoj saradnji, jasnoj viziji i obučenom osoblju, u Opštini Nikšić su realizovani ili je u toku realizacija više projekata koji se finansiraju iz EU i drugih fondova (ukupna vrijednosti oko 7 mil. eura), i to u oblasti vodovodne i kanalizacione infrastrukture i razvoja geografsko-informacionog sistema, umrežavanja malih aerodroma u Jadranskom području, oblasti zaštite i spašavanja, edukativnim aktivnostima u oblasti zaštite životne sredine, razvoja ambijentalnog turizma u Opštini, i dr., a od čije realizacije koristi imaju svi građane i privredne subjekti u Opštini Nikšić.

2. Najbolja praksa u oblasti „Turistički potencijali u funkciji lokalnog razvoja” je praksa Opština Budva i Kotor “Implementacija Katastra turističkih kapaciteta – GIS opština Budva i Kotor”

Rezultati najbolje prakse u ovoj oblasti treba da pokažu posvećenost ka unapređenju turističke ponude, koja se ogleda u iznalaženju konkretnih mjera za pružanje podrške i informisanje stanovništva o pomenutim mjerama. Pri tome, politika djelovanja i strateški okvir rada treba da se razvijaju u saradnji sa subjektima u turizmu i drugim zainteresovanim stranama.

Praksa opština Budva i Kotor

Opštine Kotor i Budva su realizacijom ove prakse, uspostavile jedinstven Katastar turističkih kapaciteta na teritoriji ovih opština, za čije izdavanje dozvola je nadležna jedinica lokalne samouprave, kao i za one za koje je nadležno Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Automatizovani su kompletni poslovno-dokumentacioni procesi izdavanja dozvola za rad, kategorizaciju objekata i za vršenje drugih poslova iz nadležnosti organa lokalne uprave. Kao podloga za Katastar turističkih kapaciteta, implementiran je model i unešeni su podaci za uspostavljanje tzv. jedinstvene prostorne osnove (JPO), koja obuhvata ulice i puteve na teritoriji opštine, objekte, kućne brojeve, blokove i druge prostorne objekte i podatke od značaja za sve katastarske i upravne poslove u vezi objekata u prostoru. Uspostavljena je i internet stranica za prikaz rasporeda i pregled karakteristika turističkih kapaciteta koji će obezbijediti lakše informisanje svih zainteresovanih.

3. Najbolja praksa u oblasti „**Inovativnost u pružanju komunalnih usluga**“ je praksa **Glavnog grada Podgorica** „**Izgradnja sekundarne vodovodne mreže na seoskom području**“

Rezultati prakse - Jedinice lokalne samouprave, naročito u ovoj oblasti, moraju da pružaju kvalitetne i efikasne usluge prema potrebama i zahtjevima građana i subjekata koji posluju na njenoj teritoriji. Najbolje prakse u ovoj oblasti moraju biti inovativne i dostupne i, kao takve, prepoznate u lokalnoj zajednici. Cijene usluga takođe treba da su pravične, individualno mjerljive, da obezbjeđuju odgovarajuće prihode koji su naplativi i obezbjeđuju očuvanje postojećih resursa.

Praksa Glavnog grada Podgorica

Strateškim planom razvoja **Glavnog grada Podgorice** 2012-2017 utvrđena je mjera za poboljšanje komunalne infrastrukture na „gradskom i seoskom području“. Građani mjesnih zajednica sa područja Kuća pokrenuli su inicijativu za izgradnju vodovodne mreže, uključujući i bočne krake, putem zajedničkog finansiranja sa Glavnim gradom Podgorica i vodovodnim preduzećem „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica.

Ukupni radovi na vodovodnoj mreži iznosi su oko 300.000 eura, od čega je učešće građana bilo 30%. Preduzeće „Vodovod i kanalizacija“ je uradilo projektnu dokumentaciju, izvršilo nabavku materijala, vršilo nadzor na terenu, i dr.

Realizacijom ove prakse izgrađeno je 13 km nove vodovodne mreže, koja ispunjava sve tehničke uslove za u gradski vodovodni sistem. To je doprinijelo poboljšanju kvaliteta života seoskog stanovništva, stvaranju uslova za unapređenje poljoprivrede, a takođe je uticalo i na depopulaciju stanovništva sa ovog području.

4. Najbolja praksa u oblasti „**Saradnja sa nevladinim organizacijama u ostvarivanju strateških ciljeva lokalnih zajednica**“ su prakse:

- Opštine **Budva** „**Jačanje organizacija civilnog društva i lokalne samouprave**“ i
- Opštine **Berane** „**Unapređenje integracije Roma i Egipćana u Opštini Berane**“

Rezultati prakse - *Saradnja sa nevladinim organizacijama je jedan od bitnih uslova za razvoj lokalne demokratije. Demokratsko društvo temelji se kako na predstavničkoj demokratiji, tako i na participativnoj demokratiji. Koncept participativne demokratije i civilnog društva podrazumijeva da se građani direktno ili preko nevladinih organizacija kontinuirano uključuju u proces donošenja odluka na lokalnom nivou, u utvrđivanju i implementaciji lokalnih javnih politika. Lokalna vlast zajedno sa građanima, odnosno sa nevladinim organizacijama dijeli odgovornost za budući razvoj i planiranje.*

Praksa Opštine Budva

Opština Budva je u 2012. godinu otpočela realizaciju strategije jačanja participativnosti građana i civilnog sektora, uz stvaranje ambijenta za održivi razvoj nevladinih organizacija i unapređenje transparentnosti i javnosti rada organa lokalne samouprave i lokalne uprave putem donošenja seta novi odluka kojima se stvara opšti pravni okvir za građansko učešće.

Shodno utvrđenim strateškim ciljevima da rad organa Opštine Budva bude efikasan servis građana, uspostavljena je tješnja saradnja sa nevladinim organizacijama i uspostavljeni savremeni i brzi kanali informisanja između organizacija civilnog društva i opštine.

Uspostavljene su jasne, otvorene i transparentne procedure sa utvrđenim rokovima za izvještavanje i načinom informisanja za učešće nevladinih organizacija u procesu donošenja akata u opštini, utvrđene jasne i otvorene procedure i kriterijumi za dodjelu sredstava nevladinim organizacijama, uspostavljena baze podataka aktivnih nevladinih organizacija, obezbijedena razmjena znanja i iskustava i identifikovanje problema, obezbijeden radni prostor i tehnička podrška od strane Opštine organizacijama civilnog društva, te medijsko i javno izvještavanje o namjerama i realizovanim aktivnostima Opštine Budva u kontekstu jačanja saradnje organa opštine sa nevladinim organizacijama.

Praksa Opštine Berane

Opština Berane je nekoliko godina sa predstavnicima lokalne zajednice, institucijama obrazovnog sistema, socijalne i zdravstvene zaštite, međunarodnim i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom prava romsko-egipćanske populacije radila na stvaranju uslova za bolju integraciju pripadnika ove populacije u lokalnu zajednicu, za kvalitetniju i pristupačnu socijalnu i zdravstvenu zaštitu, kvalitetno i dostupno obrazovanje, ostvarivanje prava na rad, za očuvanje kulturne vrijednosti i posebnosti navedene populacije, kao i za njeno veće uključivanje u proces donošenja odluka na lokalnom nivou.

Radi realizacije prethodnih ciljeva, Opština Berane je donijela i lokalni akcioni plan integracije Roma i Egipćana za period 2013-2017 i pomogla osnivanje tri udruženja Roma i Egipćana. Realizovala je i više projekta koja su naročito doprinijeli podizanju nivoa obrazovanja djece, kao i rješavanju stambeno-komunalnih problema iste populacije. Poseban značaj ove dobre prakse je u tome što je realizacijom ovih projekata podržano i finansiranje romskih asistenata angažovanih kako u predškolskim ustanovama, tako i u ustanovama osnovnog obrazovanja, koje sada pohađa oko 130 učenika RE populacije.

U cilju rješavanja njihovih stambeno-komunalnih problema, Opština Berane je, u saradnji sa međunarodnim organizacijama, u toku 2012. godine izgradila 6 stambenih objekata u naselju Riversajd, u koje su smještene 63 porodice. Lokalna

samouprava je za potrebe izgradnje obezbijedila zemljište i isto komunalno opremila. Unaprijeđena je vodovodna i kanalizaciona mreža u ovom naselju i obezbijeđeni drugi uslovi za kvalitetniji život RE populacije.

Polazeći od svega navedenog, Izborni panel je donio Odluku o najboljim praksama u lokalnoj samoupravi za 2013. godinu.

Članovi Izbornog panela:

1. Siniša Stanković _____
2. Olivera Grbović _____
3. Lidija Knežević _____
4. Svetlana Laušević _____
5. Ljubinka Radulović _____